

Mielenterveyden edistämisen kyvykkyyden, osaamisen ja yhteistoimijuuden vahvistaminen –tutkimushanke

Mielen hyvinvoinnin edistämisen lakisääteliset tehtävät ja toimintaa ohjaavat tärkeimmät asiakirjat hyvinvointialueella

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021) 7 §

Laki hyvinvointialueista (611/2021) 29 § ja 41 §

Terveydenhuoltolaki (1326/2010) 11§, 12§ + 13-17 §, 27 §, 36§

Sosiaalihuoltolaki (1301/2014) 25 §

Mielenterveyslaki (1116/1990) 1 §

Mielenterveysstrategia 2020-2030

Valtioneuvoston hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen periaatepäätös ja sen toimeenpanosuunnitelma

Mielenterveyden edistäminen - yhteistyössä on voimaa

- Varsinais-Suomen alueellisesta hyvinvointikertomuksesta nousee selkeästi esille väestön mielenterveyden haasteet ja tarve mielenterveyden edistämiseksi.
- Alueellisessa hyvinvointisuunnitelmassa mielenterveyden edistäminen tulee nousemaan yhdeksi tärkeimmistä painopisteistä.
- Mielenterveyden edistäminen on yhdyspintatyötä ja työtä tehdään kunnissa, hyvinvointialueilla, järjestöissä ja muilla toimijoilla. Sosiaali- ja terveyssektori ei voi yksin saavuttaa vaikuttavia tuloksia vaan työhön tarvitaan kaikkien toimijoiden yhteistyötä.
- Mielenterveyden edistämisen alueellinen koordinaatio hyvinvointialueella, mutta vastinparit ja käytännön toimet kunnissa ja järjestöissä.
- Myös lainsäädäntö velvoittaa kuntia ja hyvinvointialueita toteuttamaan mielenterveyden edistämisen toimia yhteistyössä.
- Kansallinen mielenterveysstrategia painottaa eri hallintalojen sekä julkisen, yksityisen, kolmannen sektorin ja muun kansalaistoiminnan yhteistyötä mielenterveyden edistämiseksi.

Mielenterveyden edistäminen – Sote-muutoksen tuomat uudet tuulet

- Tämän hetken haasteena mielenterveyden edistämisessä:
 - Mielenterveyden edistämisen laajuus ja sen rajaamisen hankaluus
 - Teeman yhteinen ymmärrys – käsitteistön moninaisuus, ”mitä työ ihan konkreettisesti on?”
 - Missä kulkee raja ennaltaehkäisevien ja korjaavien palveluiden välillä
 - Mahdolliset osaamisen puutteet ja aukot toimijajoukon ollessa laaja
 - Mahdolliset paikallisten verkostojen puutteet ja resurssien vähyyys
- ➔ Tarvitaan tietoa siitä, millaisia rooleja ja tehtäviä mielenterveyden edistämistyössä on eri tahoilla, millaisia yhteistyön käytäntöjä ja rakenteita tarvitaan mielenterveyden edistämisen toimiin näiden eri toimijoiden välille sekä millaista yhteistyön mahdollistavaa osaamista nämä toimet vaativat.

Hyvinvointialueen mielenterveyden edistämisen kyvykkyyden, osaamisen ja yhteistoimijuuden vahvistaminen –tutkimus

- Mistä on kyse?

THL:n, Jyväskylän yliopiston, Tampereen ammattikorkeakoulun ja Varsinais-Suomen hyvinvointialueen yhteinen tutkimushanke.

Rahoittajana Työsuojelurahasto

Hankeaika 3/2023-10/2024

Yhteiskehittämisen menetelmin tuotetaan mielenterveyden edistämisen osaamisen, roolien ja tehtävien sisällöt sekä yhteistyötä ja yhteistoimintarakenteita kuvaava ekosysteeminen mallinnus hyvinvointialueelle.

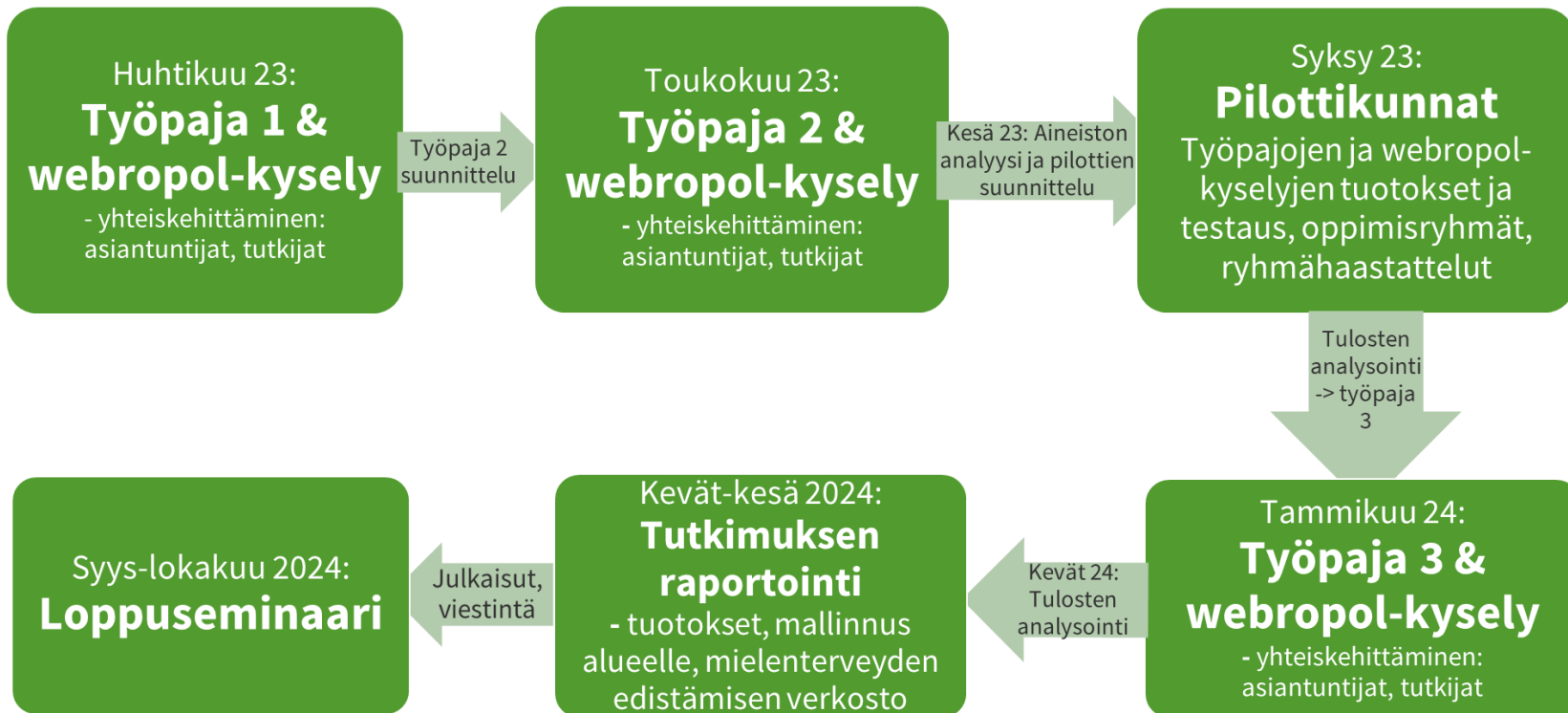

Toimintatutkimus, johon sisältyy työpajoja, sähköisiä kyselyitä sekä pilottikuntien oppimisryhmiä ja ryhmähaastatteluja.

Tutkimuksen toteutus

- Tutkimukseen osallistujat koostuvat teistä Varsinais-Suomen alueen asiantuntijoista kunnista, hyvinvointialueelta, järjestöistä ja muista toimijoista.
- Tutkimus toteutetaan osallistavana toimintatutkimuksena ja toiminnallisen oppimisen lähestymistapaa hyödyntäen.
- Tutkimuksessa toteutetaan:
 - Kolme työpajaa yhteiskehittämisen menetelmin
 - Työpajojen osallistujille sähköiset kyselyt
 - Työpajoihin osallistuvien kotikunnista tutkimukseen kutsutaan kolme palvelujen saatavuuden kannalta erityyppistä kuntaa. Näissä kunnissa toteutetaan oppimisryhmät ja tehdään kokemuksia kartoittavat ryhmähaastattelut.
- Tutkimuksen tulokset raportoidaan monin tavoin kansallisissa ja kansainvälisissä julkaisuissa: tieteelliset artikkelit, THL:n julkaisusarjat Tutkimuksesta tiiviisti, Tiedä ja toimi, Päätösten tueksi, tutkimuksen loppuraportti, sekä viestintää eri kanavissa.

Tutkimuksen kulku 2023-2024

Pilottikunnat

- Tavoite: Mielen terveyden edistämisen kyvykkyyden, osaamisen ja yhteistoimijuuden vahvistaminen pilottikunnissa
- Palvelujen saatavuuden kannalta erityyppisiä kuntia-> tuloksia erityyppisten kuntien tarpeista
- Pilotoinnille on hyvä olla johdon tuki *touko-elokuu 2023*
- Ohjeistus pilotointiin yhteisessä Teams-tapaamisessa *elokuun lopussa 2023*
- *Kunnissa 3-5 asiantuntijan ryhmä havainnoi ja arvioi mielen terveyden edistämisen nykytilaa omassa kunnassa (yhteistyön rakenteet, mielen terveyden edistämisen osaaminen, yhteistyö ja -toimijuus jne.) sekä tunnistaa kehittämisen kohteita: 2-3 ryhmätapaamista syys-marraskuu 2023*
- Kuntakohtaisten/kuntaryhmien kanssa ryhmähaastattelut kokemuksista ja havainnoista *marraskuu 2023*
- Lisätietoja: ota yhteys Jenni Tähkävuori jenni.tahkavuori@varha.fi

Mitä pilottikunnat saavat osallistumisesta?

- Mielen terveyden edistämisen kehittämistyö vauhtiin
- Kunnissa olemassa olevan mielen terveyden edistämistyön tunnistamista ja näkyväksi tekemistä
- Kuntakohtaista tietoa mielen terveyden edistämisen työstä
- Mielen terveyden edistämisen tehtävät ja roolit selkeytyvät
- Käytännön mielen terveyden edistämistyön hahmottuminen
- Kunnan johdon tuki mielen terveyden edistämistyön kehittämiseen
- Varhan tuki kunnan ja alueen mielen terveyden edistämisen työhön
- Teams-tapaamiset tukena pilotoinnissa